

Повна соціальна рівність недосяжна, але подальше вдосконалення продуктивних сил, що зумовлює перехід від індустріальної до постіндустріальної економічної системи, робить тенденцію до її зростання невідворотною. Така закономірність обумовлює підвищення ролі власних здібностей та зусиль індивідів у визначенні їх місця у соціальній ієрархії.

Література:

1. Коваліско, Н. В. Основи соціальної стратифікації [Текст] : навч. посіб. / Н. В. Коваліско – Львів : «Магнолія 2006», 2007. – 328 с.
2. Добренєков, В. И. Социология: Социальная структура и стратификация [Текст] / В. И. Добренєков. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 536 с.

**Губін К. Г., к.е.н.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра економічної теорії**

РОЗВИТОК ВІЛЬНОГО АСОЦІЮВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Відносини та система соціального партнерства є важливими елементами соціальної ринкової економіки, розбудова якої є кінцевою метою ринкової трансформації нашої країни. Інститут соціального партнерства розвивався в країнах Заходу на двох засадах. Для Західної Європи більшу роль мала система трипартизму та біпартизму, для США – вільне асоціювання, проте обидві засади соціального партнерства відіграли суттєву роль у розвинених країнах.

Поширення соціального партнерства в Україні має враховувати досвід формування цього інституту і тому має базуватися як на розвитку трипартизму (та біпартизму), так і на розвитку вільного асоціювання.

Поштовхом для розвитку вільного асоціювання на території сучасних США стала втрата переселенцями не лише «могил предків», але й значної частини інституційної структури суспільства, що була полишена в Європі. В нових жорстких умовах було необхідно швидко приймати рішення, чекати на наказ з метрополії не було часу.

Дана ситуація дещо нагадує крах радянської інституційної структури, інституційний вакуум перших років незалежності та неефективність сподівань на рішення «зверху». Проте розвиток вільного асоціювання має в США багаторічну історію, а в українців

було менше часу. До того ж за радянських років було винищено чи придушено як найактивнішу частину суспільства, так і традиції відповідальності за власну долю.

Якщо американці, побачивши нову проблему, потребу чи мету, добровільно створюють громадські комітети чи інші неформальні організації для вирішення питань, що виникли, то українці переважно живуть за принципом «моя хата з краю». Люди не бажають об'єднуватися заради вирішення своїх проблем, не бажають докладати якихось зусиль, натомість жаліються на складність життя і бездіяльність влади.

Безумовно, розвиток вільного асоціювання – процес багаторічний, проте треба з чогось починати. На даний момент можна виділити два основні шляхи формування традицій вільного асоціювання в Україні:

- 1) кризовий;
- 2) покроковий.

Перший шлях пов'язаний з виникненням якоїсь кризової ситуації, яка примушує людей об'єднуватися та підійматися на боротьбу. Це відбувається, лише коли під загрозою опиняються корінні інтереси особистості, коли необхідно вирішувати вкрай важливі питання, нерідко пов'язані із задоволенням базових потреб людей.

В контексті цього шляху розвитку вільного асоціювання велику роль відіграла «помаранчева революція», що привчила широкі маси українців до активного відстоювання своїх інтересів. Проте результати цієї «революції» виявилися незадовільними, що викликало у багатьох розчарування у даному способі боротьби.

Покроковий напрям розвитку вільного асоціювання пов'язаний із поступовим привчанням людей до об'єднання. Спочатку українці кооперуються для вирішення найпростіших питань, наприклад, прибирання чи ремонту під'їздів, встановлення та обслуговування систем автономного опалення, ремонту прибудинкових доріг тощо. Набувши досвіду успішного співробітництва, вони можуть ставити перед собою більш складні завдання.

Поширення традицій вільного асоціювання тісно пов'язане із розвитком в Україні громадянського суспільства: ці процеси підсилюють один одного.

Державні органи мають сприяти розвитку вільного асоціювання, формуючи відповідну нормативно-правову базу та надаючи організаційну допомогу ініціативам громадян у даній площині.